శిలాజ ఇంధనాలకు స్వస్తి.. గ్లోబల్ వార్మింగ్‌కు విముక్తి

ఆర్థిక వ్యవస్థ

- శిలాజ ఇంధనాలు, వాతావరణ మార్పులకు ప్రధాన కారకాలు అయినప్పటికీ ఇవి ప్రపంచ వ్యాప్తంగా రాయితీలను పొందుతూనే ఉన్నాయి. అనేక దేశాలు తమ వాతావరణ కట్టుబాట్లలో భాగంగా ఈ సబ్సిడీలను తగ్గిస్తామని వాగ్దానం చేసినప్పటికీ ఈ లక్ష్యాన్ని సాధించడం సవాలుగానే ఉంది.
- ఈ రాయితీల ఫలితంగా శిలాజ ఇంధనాలు అందుబాటు ధరల్లో ఉండటమే కాకుండా వాటి నిరంతర వినియోగానికి ఆజ్యం పోస్తూ, గ్రీన్ హౌస్, గ్యాస్ ఉద్గారాలను పెంచుతున్నాయి.
- పరిశ్రమలు లేదా సంస్థలకు ప్రభుత్వాలు అందించే ఆర్థిక ప్రయోజనాలను సబ్సిడీలు అంటారు. పంట బీమా లేదా పరిశోధన గ్రాంట్ల వంటి కొన్ని రాయితీలు స్పష్టంగా ఉన్నప్పటికీ మరికొన్ని సుంకాలు లేదా కొన్ని పరిశ్రమల వల్ల కలిగే పర్యావరణ నష్టం వంటివి పరోక్షంగా ఉన్నాయి.
- రాజకీయ లేదా ఆచరణాత్మక ప్రయోజనాలకు ఈ ఆర్థిక సాయం ఉపయోగపడుతుంది. ఉదాహరణకు అభివృద్ధి చెందుతున్న పరిశ్రమలను ప్రోత్సహించడం, పరిణతి చెందిన రంగాలను స్థిరీకరించడం, రాజకీయ పరపతి పొందడం వంటివి.
- ఏదేమైనప్పటికీ, ఆర్థిక మాంద్యం నాటి పెట్రోలియం సబ్సిడీలతో చూసినట్లుగా ఆర్థిక వ్యవస్థను స్థిరీకరించడంలో వాటి పాత్ర కీలకమైంది.
- ప్రపంచవ్యాప్తంగా శిలాజ ఇంధనాలు సబ్సిడీలు వివిధ రకాలు ఉంటాయి. ఉదాహరణకు, సౌదీ అరేబియా, ఇంధన ధరలను పరిమితం చేసే చమురు ఎగుమతుల ద్వారా దేశీయ వినియోగ ఖర్చులు భర్తీ చేస్తారు. అదేవిధంగా ఇండోనేషియా, ప్రభుత్వ యాజమాన్య ఇంధన సంస్థలకు ధరల పరిమితులకు పరిహారం అందిస్తుంటే యూఎస్ డ్రిల్లింగ్ ఖర్చులకు పన్ను మినహాయింపులను అందిస్తుంది.
- శిలాజ ఇంధనాలను వెలికి తీయడం లేదా ఉత్పత్తిదారుల నుంచి సడలించిన పన్ను వసూలు కోసం తక్కువ ధరల అనుమతులు వంటివి పరోక్ష రాయితీల్లో ఉంటాయి.
- 2022 నాటికి 1.5 ట్రిలియన్ డాలర్లను OECD నివేదిస్తే పరావ్యరణ నష్టాలను జోడించడం ద్వారా 7 ట్రిలియన్ డాలర్లకు పైగా ఉంటుందని IMF అంచనా వేసింది.
- వాతావరణ లక్ష్యాలపై శిలజ ఇంధన సబ్సిడీల హానికరమైన ప్రభావాన్ని గుర్తించి ప్రపంచ నాయకులు ఈ సబ్సిడీలను దశలవారీగా తొలగిస్తామని ప్రతిజ్ఞ చేశారు. 2009లో G20, APEC అసమర్థ సబ్సిడీలను తొలగించేందుకు ప్రతిజ్ఞ చేశాయి.
- 2010 నాటికి విధాన మార్పుల కోసం పోరాడటానికి ‘‘ఫ్రెండ్స్ ఆఫ్ ఫాజిల్ ఫ్యూయల్ సబ్సిడీ రిఫార్మ్’’ను కొన్ని దేశాలు ఏర్పాటు చేశాయి. అయితే ఈ కట్టుబాట్లు చాలావరకు విఫలమయ్యాయి.
- 2003, 2015 మధ్య కొంత పురోగతిని సాధించినప్పటికీ ఉక్రెయిన్ పై రష్యా దాడి వంటి సంఘటన తర్వాత 2021, 2022లో ఈ రాయితీలు సుమారు రెట్టింపవడంతో పురోగతిని అడ్డుకుంది.
- శిలాజ ఇంధన సబ్సిడీల సంస్కరణల్లో అనేక ఆర్థిక చిక్కులు ఉన్నాయి. సబ్సిడీలను తగ్గించడం వల్ల ఉత్పత్తి ఖర్చులు పెరిగి వినియోగదారుల ధరలను పెంచి ద్రవ్యోల్బణ పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. ఇవి ముఖ్యంగా తక్కువ ఆదాయ కుటుంబాలను ప్రభావితం చేయడం వల్ల తరుచుగా జనాదరణను పొందవు.

పోటీపరీక్షల ప్రత్యేకం
కరెంట్ అఫైర్స్

పీక్ ఆయిల్, పునరుత్పాదక ఇంధనం వైపు ప్రయాణం

- పీక్ ఆయిల్ అనేది చమురు ఉత్పత్తిలో అత్యధిక స్థాయిని సూచిస్తుంది. ఈ స్థాయి తర్వాత ఉత్పత్తి క్షీణించడం అనివార్యంగా మారుతుంది.
- 1956లో తెలిసిన నిల్వల ఆధారంగా 2000 నాటికి ప్రపంచ ముడిచమురు ఉత్పత్తి గరిష్ఠ స్థాయికి చేరుకుంటుందని షెల్‌జియో సైంటిస్ట్ ఎం.కింగ్ హార్బర్ట్ అంచనా వేశారు. అయితే ఈ అంచనాలు పూర్తిగా కార్యరూపం దాల్చలేదు. సాంకేతిక ఆవిష్కరణలు.. చమురు ఉత్పత్తికి 21వ శతాబ్దంలో హైడ్రాలిక్ ఫ్రాక్చరింగ్ వంటి సాంకేతిక ఆవిష్కరణలు, చమురు ఉత్పత్తిని పెంచడంలో కీలక పాత్ర పోషించాయి. ఫ్రాకింగ్ ద్వారా చమురును విడుదల చేయడానికి రాళ్లలోకి నీరు, రసాయనాలను ఇంజెక్ట్ చేయడం జరుగుతుంది. ఈ పద్ధతి 2000 సంవత్సరంలో యూఎస్‌లో విస్తృతంగా వ్యాపించడంలో ప్రపంచంలోనే ప్రముఖ చమురు ఉత్పత్తిదారుగా యూఎస్ అవతరించింది. దీంతో పరిమిత సరఫరా గురించి చింతించకుండా ‘‘పీక్ ఎక్స్ట్రాక్షన్’’పై దృష్టి పెట్టారు.
- ఫ్రాకింగ్‌లో పురోగతి సాధించిన తర్వాత చమురు కొరత గురించి ఆందోళనల నుంచి పీక్ డిమాండ్ సాధించే దిశగా అడుగులు వేసింది. కానీ నేడు సౌరశక్తి వంటి పునరుత్పాదక శక్తి రంగాల్లో పురోగతి జరుగుతున్న నేపథ్యంలో ఈ పీక్ డిమాండ్‌ను సాధించడంలో ఇబ్బందులు ఎదురవుతున్నాయి.
- సౌర, వాయు, ఇతర హరిత సాంకేతికతలతో సహా పునరుత్పాదక శక్తి వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతూ ప్రపంచ విద్యుత్ ఉత్పత్తిలో 30 శాతాన్ని కలిగి ఉంది. పునరుత్పాదక వస్తువుల్లో పెట్టుబడులు పెరగడం, ఈ సాంకేతికతల ధరలు తగ్గడంలో ఎలక్ట్రిక్ వాహనాల అమ్మకాలు క్రమంగా పెరుగుతున్నాయి.
- ఇంటర్నేషనల్ ఎనర్జీ ఏజెన్సీ ప్రకారం 2023లో శిలాజ ఇంధన పెట్టుబడులను క్లీన్ టెక్నాలజీలో పెట్టుబడులు అధిగమించాయి. 2030 నాటికి ప్రపంచ కార్ల అమ్మకాల్లో 50 నుంచి 66 శాతం కలిగి ఉండవచ్చని, చమురు డిమాండ్ మరింత తగ్గవచ్చని నిపుణులు అంచనా వేస్తున్నారు.
- వాతావరణ మార్పుల వంటి సమస్యలను పరిష్కరించడానికి శిలాజ ఇంధనాల వినియోగాన్ని నిలిపివేయాలని నిపుణులు అభిప్రాయపడ్డారు. 2015లో నేచర్‌లో ప్రకటించిన అధ్యయనం ప్రకారం గ్లోబల్ వార్మింగ్‌ను 2 డిగ్రీల సెంటీగ్రేడ్‌కి పరిమితం చేయడానికి ప్రపంచంలోనే చమురు, గ్యాస్, బొగ్గు నిల్వల్లో గణనీయమైన భాగాన్ని ఉపయోగించకుండా ఉండాలి.
- 2024లో IEA నివేదిక ప్రకారం కనీస వాతావరణ చర్యలను తీసుకున్నప్పటికీ 2030 నాటికి శిలాజ ఇంధనాల ప్రపంచ డిమాండ్ గరిష్ఠ స్థాయికి చేరుకుంటుంది. 2030 తర్వాత క్లీన్ ఎనర్జీలో పురోగతి, తగ్గుతున్న ఖర్చులు, ఆవిష్కరణల కారణంగా నూతన శిలాజ ఇంధనాల ప్రాజెక్టులపై దృష్టి తగ్గనుంది.
- క్లీన్ ఎనర్జీ వృద్ధి చెందుతున్నప్పటికీ శిలాజ ఇంధనాల ఉత్పత్తిపై చమురు కంపెనీల పెట్టుబడులు కొనసాగుతూనే ఉన్నాయి. ఇన్ఫ్లుయెన్స్ మ్యాప్ నివేదిక ప్రకారం భవిష్యత్తు ప్రాజెక్టులు ఆర్థికంగా లాభదాయకంగా లేనప్పటికీ చాలా వరకు చమురు కంపెనీలు ఉత్పత్తిని పెంచుతూనే ఉన్నాయి. పునరుత్పాదక వస్తువులు చౌకగా మారడంతో ఒకప్పుడు లాభదాయకంగా ఉన్న చమురు శిలాజ ఇంధన పెట్టుబడులు ఇప్పుడు లాభదాయకంగా ఉండకపోవచ్చు. ముఖ్యంగా పెన్షన్ ఫండ్‌లు ఈ పెట్టుబడుల్లో కీలకంగా ఉండటం వల్ల ఆందోళనలు పెరుగుతున్నాయి.
- శిలాజ ఇంధనాల నుంచి దూరంగా ఉండటం వల్ల చమురు ఆధారిత దేశాలకు గణనీయమైన ఆర్థిక పరిణామాలు కలుగుతాయి. కార్బన్ ట్రాకర్ ప్రకారం చమురు ధరలు కలుగుతాయి. కార్బన్ ట్రాకర్ ప్రకారం చమురు ధరలు తగ్గడం, స్వచ్ఛమైన శక్తి పరివర్తన జరుగుతున్న నేపథ్యంలో కొన్ని దేశాల్లో 40 శాతం వరకు ఆర్థిక బడ్జెట్ ప్రమాదంలో పడవచ్చు. అంతే కాకుండా చమురు, గ్యాస్‌లో పెట్టుబడి పెట్టిన పెన్షన్ ఫండ్స్‌పై ఆధారపడే వ్యక్తులకు ఆర్థిక ఇబ్బందులు ఎదురవుతాయి.
- IEA ప్రకారం పునరుత్పాదక శక్తి మరింత సమర్థవంతంగా, విస్తృతంగా మారితే శిలాజ ఇంధనంపై ఆధారపడటం క్రమంగా తగ్గుతుంది.
- వాతావరణ సంక్షోభాన్ని తగ్గించడం, ఆర్థికాభివృద్ధిని సాధించడం క్లీన్ ఎనర్జీ రంగాల్లో ఉద్యోగ కల్పన వంటివి పునరుత్పాదక శక్తి రంగంలో కొన్ని అవకాశాలుగా ఉన్నాయి.

- 2021–22లో యూరప్‌లో ఇంధన ధరల పెరుగుదల సమయంలో వాతావరణ లక్ష్యాల కంటే సరసమైన శక్తికి ప్రాధాన్యతనిచ్చారు. ఈ సవాళ్ల స్వల్పకాలిక ఆర్థిక ఉపశమనాన్ని కలిగించి దీర్ఘకాలిక పర్యావరణ లక్ష్యాలను నిర్లక్ష్యం చేయడం జరుగుతుంది.
- ఇటువంటి ఇబ్బందులున్నప్పటికీ అధిక శిలాజ ఇంధన ధరలు, డిమాండ్, ఉద్గారాలను తగ్గించి పర్యావరణం, ప్రజారోగ్యానికి ప్రయోజనాన్ని చేకూరుస్తాయని ఆర్థికవేత్తలు వాదించారు.
- సంక్షోభ సమయంలో ధరల పెరుగుదల స్థాయిలను మించకుండా సబ్సిడీలను సంస్కరించవచ్చునని నిపుణులు పేర్కొన్నారు.
- సంక్షోభ సమయాల్లో కార్బన్ ఉద్గారాలను లాక్ చేయడం ద్వారా శిలాజ ఇంధనాలపై ఆధారపడటాన్ని తగ్గించడంతో అర్థవంతమైన పురోగతిని సాధించవచ్చని IMF సూచించింది.

మహారాష్ట్రలో చక్కెర కర్మాగారాల యాంత్రీకరణ

- కార్మికుల కొరత తీవ్రమవుతున్న నేపథ్యంలో మహారాష్ట్రలోని చక్కెర కర్మాగారాలు మెకానికల్ హార్వెస్టర్ల వైపు మొగ్గు చూపుతున్నాయి.
- దేశంలో చెరుకు పంటను పూర్తిగా యాంత్రీకరించిన మొదటి కర్మాగారం లాతూర్‌లోని మంజర రైతుల సహకార చక్కెర కర్మాగారం. వీరిలో అనేక మంది నిర్మాణ, తయారీ ఇతర రంగాల్లో ఉపాధి కోరుకుంటున్న కారణంగా వ్యవసాయ రంగంలో కార్మికుల కొరత ఏర్పడుతుంది.
- ఉత్తరప్రదేశ్ వంటి రాష్ట్రాల్లో రైతులు చెరుకు కోత ప్రక్రియను నిర్వహించే విధంగా కాకుండా, మహారాష్ట్రలో చక్కెర మిల్లులు ఈ ప్రక్రియను నిర్వహిస్తాయి. ఈ మిల్లులు మధ్యవర్తులు లేదా ముకద్దమ్‌ల ద్వారా కార్మిక ముఠాలను నియమిస్తాయి. వీరికి టన్నుల లెక్కన చెల్లింపులు జరుగుతాయి.
- ఈ వ్యవస్థలో కార్మికులు రాకపోవడం, వృద్ధాప్య, శ్రామికశక్తి వంటి సమస్యలు ఉన్నాయి.
- చాలా మంది కార్మికులు ఇతర పరిశ్రమల్లో మెరుగైన జీవితం, తక్కువ శారీరక శ్రమతో కూడిన ఉద్యోగాలను ఎంచుకుంటున్న నేపథ్యంలో కార్మికుల కొరత ముఖ్యంగా పీక్ సీజన్లో క్రషింగ్ కార్యకలాపాలను ఆలస్యం చేస్తున్నాయి.
- ఈ సవాళ్లను ఎదుర్కొనడానికి మంజర సహకార సంస్థ 2020–21 నుంచి మెకానికల్ హార్వెస్టర్లను ఉపయోగించడం ప్రారంభించింది. మొదట 10 మెషీన్లతో ప్రారంభించి 2023–24నాటికి ఫ్యాక్టరీలో సుమారు 93 శాతం చెరుకు యాంత్రికంగా కోయబడుతూ ఈ సీజన్లో 100 శాతం యాంత్రీకరణను సాధించాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.
- ఈ యంత్రాల ద్వారా మరింత సమర్థవంతమైన కోత, తక్కువ కూలీ ఖర్చులు, అధిక చక్కెర రికవరీ వంటి ప్రయోజనాలు ఉన్నాయి. చక్కెరలో కొంత భాగాన్ని వదిలే రైతు కూలీల వలె కాకుండా యంత్రాలు మొత్తం చెరుకును కత్తిరించి అధిక దిగుబడిని అందిస్తాయి.
- మెకానికల్ హార్వెస్టింగ్‌కు మారడం వల్ల మిల్లులు, రైతులు ఇరువురికి లాభదాయకంగా ఉంది. మంజర కో–ఆపరేటివ్ కార్మికుల కంటే మెషిన్ ఆపరేటర్లకు అధిక రెట్లు చెల్లించడం వల్ల హార్వెస్టర్లలో పెట్టుబడి పెట్టడానికి వ్యవస్థాపకులను ప్రోత్సహిస్తుంది.
- లాతూర్ జిల్లాలో యంత్రాల కోసం సెంట్రల్ కో–ఆపరేటివ్ బ్యాంక్ నుంచి రుణాలు పొందిన వారిలో చాలావరకు ప్రైవేట్ వ్యవస్థాపకులు ఉన్నారు. ఈ యంత్రాలు, కార్మికులపై ఆధారపడటాన్ని తగ్గించి మరింత సమర్థవంతమైన పంట కోత ప్రక్రియను నిర్వహిస్తాయి.
- యాంత్రీకరణలో ప్రయోజనాలు ఉన్నప్పటికీ యంత్రాలు చెరుకును మాత్రమే కాకుండా సంప్రదాయంగా పశువులకు మేతగా ఉపయోగించే ఆకుపచ్చ బయళ్లను కూడా కత్తిరిస్తాయనే ఆందోళనలు కూడా ఉన్నాయి.
- ఉత్తరప్రదేశ్ వంటి ఇతర రాష్ట్రాలతో పోల్చితే, మహారాష్ట్రలో ఈ సమస్య తక్కువ ప్రాముఖ్యతను కలిగి ఉంది. మహారాష్ట్రలో చెరుకు పై భాగాలు శీతాకాలం, వసంతకాలంలో మేతకు వాడుతున్నారు.
- ఈ పై భాగాలను వదిలేయడం వల్ల సేంద్రియ పదార్థాన్ని పెంచడమే కాకుండా, ఒక రక్షక కవచంగా ఉంటూ నేల ఆరోగ్యాన్ని మెరుగుపరుస్తుందని కొంత మంది రైతులు వాదించారు.
- మహారాష్ట్రలో మెకానికల్ హార్వెస్టింగ్ పరిధి పెరుగుతున్నప్పటికీ ఇది క్రమంగా జరిగే ప్రక్రియ, ధారాశివ్‌లోని నేచరల్ షుగర్ అండ్ అల్లైడ్ ఇండస్ట్రీస్ లిమిటెడ్ రాబోయే ఐదేళ్లలో యాంత్రిక సాగును 20 నుంచి 50 శాతానికి పెంచాలని యోచిస్తుంది.
- రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా యాంత్రీకరణ ప్రక్రియ సంప్రదాయ పద్ధతులను పూర్తిగా భర్తీ చేయలేనప్పటికీ ఇప్పుడు కొనసాగుతున్న కార్మికుల కొరత కారణంగా యాంత్రీకరణ అనివార్యంగా మారింది.

- అమిగోస్ సౌజన్యంతో ...

విద్య, ఉద్యోగ సమాచారం

ఎన్ఆర్‌డీఆర్‌ఎంలో...

గ్రామీణాభివృద్ధి మంత్రిత్వశాఖ పరిధిలోని నేషనల్ రూరల్ డెవలప్‌మెంట్ అండ్ రీక్రియేషన్ మిషన్‌లో కింది ఖాళీల భర్తీకి ప్రకటన విడుదలైంది.

- **మొత్తం ఖాళీలు:** 6881
- **పోస్టులు:** జిల్లా ప్రాజెక్ట్ ఆఫీసర్, అకౌంట్ ఆఫీసర్, టెక్నికల్ అసిస్టెంట్, డేటా మేనేజర్, ఎంఐఎస్ మేనేజర్, ఎంఐఎస్ అసిస్టెంట్, ఎంటీ అఫీషియల్, ఫీల్డ్ కోఆర్డినేటర్, కంప్యూటర్ ఆపరేటర్ తదితరాలు
- **అర్హతలు:** పోస్టును బట్టి పదోతరగతి, ఇంటర్, డిప్లొమా, డిగ్రీ, పీజీ ఉత్తీర్ణత, అనుభవం ఉండాలి.
- **వయస్సు:** 23– 43 ఏండ్ల మధ్య ఉండాలి.
- **దరఖాస్తు:** ఆన్‌లైన్‌లో
- **చివరితేదీ:** ఫిబ్రవరి 24
- **వెబ్‌సైట్:** https://nrdrm.com

రైట్స్ లిమిటెడ్‌లో...

ప్రభుత్వ రంగ సంస్థ రైట్స్ లిమిటెడ్‌లో కాంట్రాక్ట్ ప్రాతిపదికన కింది పోస్టుల భర్తీకి ప్రకటన విడుదలైంది.

- **మొత్తం ఖాళీలు:** 18
- **పోస్టులు:** అసిస్టెంట్ మేనేజర్
- **అర్హతలు:** సివిల్ ఇంజినీరింగ్‌లో డిగ్రీ ఉత్తీర్ణత
- **దరఖాస్తు:** ఆన్‌లైన్‌లో
- **చివరితేదీ:** ఫిబ్రవరి 24
- **వెబ్‌సైట్:** https://www.rites.com

సీడాక్‌లో

చెన్నైలోని సెంటర్ ఫర్ డెవలప్‌మెంట్ ఆఫ్ అడ్వాన్స్‌డ్ కంప్యూటింగ్ (సీడాక్)లో కాంట్రాక్ట్ ప్రాతిపదికన కింది పోస్టుల భర్తీకి ప్రకటన విడుదలైంది.

- **మొత్తం ఖాళీలు:** 101
- **పోస్టులు:** ప్రాజెక్ట్ అసోసియేట్, ప్రాజెక్ట్ టెక్నీషియన్, సీనియర్ ప్రాజెక్ట్ ఇంజినీర్ తదితరాలు
- **దరఖాస్తు:** ఆన్‌లైన్‌లో
- **చివరితేదీ:** ఫిబ్రవరి 20
- **వెబ్‌సైట్:** https://www.cdac.in

ఆన్‌లైన్‌లో స్టడీ మెటీరియల్

పోటీ పరీక్షల ప్రత్యేకం

- గ్రూప్స్ : జనరల్ స్టడీస్, ఉద్యమచరిత్ర కోసం పై క్యూఆర్ కోడ్‌ను స్కాన్ చేయండి.

గ్రూప్స్ ప్రత్యేకం

జాగ్రఫీ

దేశంలో ఉద్భిజ్జ సంపద ఏ రకానికి చెందినది?

1. భారతదేశ భౌగోళిక అంశాలతో సరికానిది గుర్తించండి?
1. భారత్ ఖండ భూభాగ దృష్ట్యా గోండ్వానా పలకకు చెందినది
2. అక్షాంశాల పరంగా 8 0 4' మధ్య ఉత్తరార్ధ గోళంలో ఉంది
3. దేశానికి ఇండియా అనే పేరు సింధూ నది పేరు మీదుగా వచ్చింది
4. గ్రీకులు ‘ఇండోయి’ అనే పదాన్ని ఆధారంగా చేసుకొని ఇండియాగా పిలిచారు

2. కింది వాటిలో సరికానిది గుర్తించండి.
1. భారత ఉపఖండపు దేశాల మొత్తం సంఖ్య–7
2. ఉపఖండ దేశాన్ని కలిపి ప్రస్తుతం ఒక ప్రాంతీయ, ఆర్థిక సహకార కూటమిగా (సార్క్)గా ఏర్పడి ఉన్నాయి
ఎ. 1 బి. 2
సి. 1, 2 డి. 1, 2 సరికావు

3. కింది అంశాల్లో సరైనది గుర్తించండి.
1. 23 1/2 0 ఉత్తర అక్షాంశం అయిన కర్కటక రేఖ దేశంలో 8 రాష్ట్రాల గుండా ప్రయాణిస్తుంది
2. భారత ప్రామాణిక రేఖాంశం 82 1/2 0 తూర్పు రేఖాంశం
3. భారత ప్రామాణిక రేఖాంశం ఆంధ్రప్రదేశ్‌లోని పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలో గల కాకినాడ పట్టణం గుండా ప్రయాణిస్తుంది.
1. 1 2. 1, 2 3. 1, 3 4. 2, 3

4. కింది వాటిని పరిశీలించండి?
ప్రతిపాదన (ఎ) : హిందూ మహాసముద్రంలో భారతదేశపు ప్రాదేశిక జలాలు 12 నాటికల్ మైళ్ల దూరం వరకు విస్తరించి ఉన్నాయి
కారణం (ఆర్) : భారతదేశపు ప్రాదేశిక జిల్లాలోకి ఇతర దేశ నౌకలు ముందస్తు అనుమతి లేకుండా ప్రవేశించవచ్చు
ఎ. ఎ, ఆర్ నిజం, ఎ కి ఆర్ సరైన వివరణ
బి. ఎ, ఆర్ నిజం, కానీ ఎ కి ఆర్ సరైన వివరణ కాదు
సి. ఎ నిజం, ఆర్ సరికాదు
డి. ఎ సరికాదు, ఆర్ నిజమైనది

5. కిందివాటిలో సరికాని ప్రతిపాదన?
ఎ. వాందూర్ బయోస్పియర్ లక్షదీవుల్లో విస్తరించి ఉంది
బి. పశ్చిమతీరంలో విశాలమైన తీర మైదానం– మలబార్
సి. సుప్రసిద్ధ ‘‘అంజునాబీచ్’’ గోవా తీరంలో కలదు
డి. ప్రపంచంలో అతిపెద్ద నదీ ఆధారిత దీవి– మజూలి దీవి

6. కింది వాటిని జతపరచండి?

1. అండమాన్ సముదాయపు దీవులు	ఎ. ప్రవాళ దీవులు
2. రామేశ్వరం	బి. అగ్నిపర్వత దీవులు
3. డయ్యూ, డామన్	సి. ఖండ సంబంధ దీవి
4. మజూరి దీవి	డి. నది ఆధారిత దీవి

1. 1–బి, 2–ఎ, 3–సి, 4–డి
2. 1–ఎ, 2–బి, 3–సి, 4–డి
3. 1–బి, 2–ఎ, 3–డి, 4–సి
4. 1–డి, 2–బి, 3–సి, 4–ఎ

7. కింది వాటిలో సరికాని జత?
1. డ్యూరాండ్ రేఖ :– పాక్–అఫ్గానిస్థాన్
2. కోకో ఛానెల్ : భారత్– మయన్మార్
3. పాక్ జలసంధి : భారత్ –శ్రీలంక
4. మెక్‌మోహన్ రేఖ : భారత్–బంగ్లాదేశ్

8. ప్రపంచంలో అతిపెద్ద ఆర్చిపెలాగో అని దేన్ని పిలుస్తారు?
1. థాయ్‌లాండ్ 2. మలేషియా
3. ఇండోనేషియా 4. మాల్దీవులు

9. కింది వాటిని జతపరచండి?

1. అరుణాచల్ ప్రదేశ్	ఎ. పాట్‌కాయ్ బామ్ కొండలు
2. నాగాలాండ్	బి. నాగా కొండలు
3. మిజోరం	సి. లుషాయి కొండలు
4. అసోం	డి. మికిర్ కొండలు
5. మేఘాలయ	ఇ. గారో, ఖాసీ, జయంతీయ కొండలు

1. 1–బి, 2–ఎ, 3–సి, 4–డి, 5–ఇ
2. 1–ఇ, 2–డి, 3–సి, 4–బి, 5–ఎ
3. 1–ఎ, 2–బి, 3–ఇ, 4–సి, 5–డి
4. 1–సి, 2–బి, 3–డి, 4–ఇ, 5–ఎ

10. కింది వాటిలో సరైన వాటిని గుర్తించండి?
1. బియాస్–రావి మధ్యగల అంతర్వేది– బారి
2. రావి– చీనాబ్ నదుల మధ్యగల అంతర్వేది – రేచనా
3. బియాస్ –సట్లెజ్ నదుల మధ్యగల అంతర్వేది– బిస్త్
4. పైవన్నీ సరైనవి

11. ఏ పర్వత స్వరూపాలు రూపాంతర ప్రాప్తి శిలలతో ఉన్న భూభాగంలో కలవు?
1. వింధ్యా పర్వతాలు
2. సాత్పూర పర్వతాలు
3. ఆరావళి పర్వతాలు
4. అజంతా పర్వతాలు

12. రాజ్‌పీప్ల కొండలు ఏ రాష్ట్రంలో విస్తరించి ఉన్నాయి?
1. మధ్యప్రదేశ్
2. మహారాష్ట్ర 3. జార్ఖండ్
4. ఛత్తీస్‌గఢ్

13. ‘‘వైతరణి’’ నది ఏ మైదానం గుండా ప్రవహిస్తుంది?
1. వంగా మైదానం
2. కోరమండల్ మైదానం
3. కొంకణ్ మైదానం
4. కేసర మైదానం

14. కింది వాటిలో సరికాని జత ఏది?
1. మహారాష్ట్ర – లోనార్ సరస్సు
2. ఒడిశా – సాల్ట్‌లేక్ సరస్సు
3. చండీఘర్ – సుఖన సరస్సు
4. మణిపూర్ – లోక్‌తక్ సరస్సు

15. నందాదేవి శిఖరం వేటిలో ఒక భాగం?
1. అసోం హిమాలయాలు
2. కుమయూన్ హిమాలయాలు
3. నేపాల్ హిమాలయాలు
4. పంజాబ్ హిమాలయాలు

16. హిమాలయాలు, పర్వతాలు ప్రధానంగా ఏ శిలలతో ఏర్పడ్డాయి?
1. అగ్ని శిలలు 2. ప్లూటోనిక్ 3. రూపాంతర 4. అవక్షేప శిలలు

17. ‘సతతహరిత’’ శృంగాకార ’’అడవుల్లో నిండిన హిమాలయాలు?
1. ట్రాన్స్ 2. హిమాద్రి
3. హిమాచల్ 4. శివాలిక్ పర్వతాలు

18. భారత నైసర్గిక విభాగాల్లో అతి తక్కువ వయసు గల నైసర్గిక భాగం?
1. హిమాలయాలు
2. ఉత్తర మైదానం
3. ద్వీపకల్ప పీఠభూమి
4. తీరమైదానాలు

19. భారతదేశంలో ఒక రాష్ట్రం కింద తెలిపిన లక్షణాలను కలిగి ఉంది ఆ రాష్ట్రం ఏది?
1. ఆ రాష్ట్రం ఉత్తర ప్రాంతం శుష్క, అర్ధ శుష్క శీతోష్ణస్థితిని కలిగి ఉంది
2. ఆ రాష్ట్ర మధ్య ప్రాంతం కొబ్బరి సాగుకు ప్రసిద్ధి చెందినది
3. వాణిజ్య పంటకు ప్రసిద్ధి గాంచినది
ఎ. ఆంధ్రప్రదేశ్ 2. గుజరాత్
3. కర్ణాటక 4. తమిళనాడు

20. ప్రతిపాదన (ఎ) : పశ్చిమ తీర మైదానం వెడల్పు క్రమంగా ఉత్తరం దక్షిణం వైపు తగ్గుతుంది
కారణం (ఆర్): మలబార్ తీర మైదానాన్ని ఒక నిమజ్జిత మైదానంగా పేర్కొంటారు.
1. ఎ, ఆర్ నిజమైనవి
2. ఆర్ నిజమైనది
3. ఎ నిజమైనది
4. ఎ, ఆర్ నిజమైనవి కావు

21. కింది ప్రవచనాల్లో థార్ ఎడారికి సంబంధించి సరైనవి?
1. దేశానికి వాయవ్య ప్రాంతంలో 2లక్షల చ.కి. మీ వైశాల్యం ఉంది
2. రాజస్థాన్, పంజాబ్ , హర్యానా, గుజరాత్ రాష్ట్రాల్లో విస్తరించి ఉంది
3. థార్ ఎడారి అనేది ఒక ఎర్గ్ స్థలాకృతి
4. సాంబార్ సరస్సు థార్ ఎడారిలో కలదు
1. 1, 2 ,4 2. 2, 3, 4
3. 1, 3 4. పైవన్నీ

22. ‘షిల్లాంగ్ ’ పీఠభూమి ఏ కొండలో విస్తరించి ఉంది?
1. ఖాశీ కొండలు 2. గారో కొండలు
3. నాగా కొండలు
4. జయంతియ కొండలు

23. ‘‘ హరిశ్చంద్ర కొండలు’’ ఏ రాష్ట్రంలో విస్తరించి ఉన్నాయి?
1. మహారాష్ట్ర 2. కర్ణాటక
3. పశ్చిమబెంగాల్ 4. కేరళ

24. కింది వాటిలో భారతదేశ శీతోష్ణస్థితిని ప్రభావితం చేసే అంశాలు?
ఎ. దేశ భూభాగ ఉనికి, అక్షాంశాల విస్తరణ
బి. సముద్ర సామీప్యత
సి. హిమాలయ వ్యవస్థ
డి. రుతుపవన వ్యవస్థ
ఇ. అరేబియా సముద్రంలో ఏర్పడే చక్రవాతాలు
1. ఎ, డి 2. ఎ, బి, సి, డి
3. ఎ, బి, డి, ఇ 4. ఎ, ఇ

25. ‘‘శరత్ రుతువు’’ కింది ఏ మాసాల మధ్య కాలపరిమితి ఉంటుంది?
1. చైత్రం– వైశాఖం
2. శ్రావణం– భాద్రపదం
3. ఆశ్వయుజం– కార్తీకం
4. పుష్యం– మాఘం

26. కింది వాటిలో సరికాని అంశం ?
1. పశ్చిమబెంగాల్– కాల బైశాఖిలు
2. ఆంధ్రప్రదేశ్– ఏరువాక జల్లులు
3. తెలంగాణ – తొలకరి జల్లులు
4. జార్ఖండ్– నార్వెస్టర్స్

27. 1. దేశంలో దక్షిణం నుంచి ఉత్తరానికి పోయే కొలది వర్షపాత పరిమాణం తగ్గుతుంది.
2. గంగా మైదాన ప్రాంతంలో తూర్పు నుంచి పడమరకు పోయే కొలది వర్షపాత పరిమాణం తగ్గుతుంది
ఎ. 1 సరైనది 2. 1, 2 సరైనవి
3. 1, 2 సరికావు 4. 2 సరైనది

28. దేశంలో అత్యధిక వర్షపాతం సంభవించే ప్రాంతాలు ఏవి ?
1. పశ్చిమ కనుమలు
2. ఈశాన్య రాష్ట్రాలు
3. హిమాలయ పర్వతాల మధ్యపాదాలు
4. పైవన్నీ

29. ఈశాన్య రుతుపవనాల ద్వారా గరిష్ఠ వర్షపాతం పొందే రాష్ట్రం?
1. ఆంధ్రప్రదేశ్ 2. తమిళనాడు
3. మహారాష్ట్ర 4. కేరళ

30. ‘‘ లానినో, ఎల్‌నినో’’ అనే ద్విగ్విషయాలు దీనిలో ఉద్భవిస్తాయి?
1. పసిఫిక్ మహాసముద్రం
2. బంగాళాఖాతం
3. హిందూమహాసముద్రం
4. అట్లాంటిక్ మహాసముద్రం

31. హేలీ సిద్ధాంతం ప్రకారం నైరుతి రుతుపవనాలు ఏ స్థానిక పవనాల కోవకు చెందుతాయి?
1. భూ పవనాలు
2. సముద్ర పవనాలు
3. పర్వత పవనాలు
4. లోయ పవనాలు

32. ‘‘షోల్యాస్’’ అడవులు దేశంలో ఎక్కడ విస్తరించి ఉన్నాయి?
1. హిమాలయాల్లో 1800 మీ –3,300 మీ.ల ఎత్తులో
2. మధ్యప్రదేశ్‌లోని హ్షెషంగాబాద్ జిల్లాలో
3. పంజాబ్ హిమాలయాలు
4. నీలగిరి పర్వతాలు, అన్నామలై కొండల్లో 1200 మీ. కంటే ఎక్కువ ఎత్తులో

33. దేశంలో సాల్ అరణ్యాలు అధికంగా ఏ రాష్ట్రంలో విస్తరించి ఉన్నాయి?
1. మధ్యప్రదేశ్ 2. తమిళనాడు
3. కర్ణాటక 4. బీహార్

34. కింది వాటిలో తప్పుగా సూచించినది?
1. జిమ్‌కార్బెట్ జాతీయపార్క్– ఉత్తరాఖండ్
2. బందీపూర్ జాతీయ పార్క్– కర్ణాటక
3. జల్దపార సంరక్షణ కేంద్రం– ఖడ్గ మృగాలకు ప్రసిద్ధి
4. ఘణ పక్షి సంరక్షణ కేంద్రం– గుజరాత్

35. పశ్చిమ హిమాలయ ప్రాంతాల్లో పెరిగే ముఖ్యమైన వృక్షజాతి?
1. జూనిఫర్ 2. సాల్
3. చెస్ట్‌నట్ 4. తెస్పార్

36. దేశంలో ఉద్భిజ్జ సంపద ఏ రకానికి చెందినది?
1. సవన్నాలు 2. ప్రయరీలు
3. మెత్తటి కలపనిచ్చే అడవి
4. గట్టి కలపనిచ్చే అడవి

సమాధానలు

1.4	2.3	3.2	4.3
5.1	6.1	7.4	8.3
9.1	10.4	11.3	12.2
13.3	14.2	15.2	16.4
17.3	18.2	19.2	20.1
21.4	22.1	23.1	24.2
25.3	26.4	27.2	28.4
29.2	30.1	31.2	32.4
33.1	34.4	35.1	36.4

ఆంజనేయులు
ఫ్యాకల్టీ
ఏకేఆర్ స్టడీ సర్కిల్ , వికారాబాద్